

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 169/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. marca 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészáros (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Petrom Dlhopolčekom, Advokátska kancelária, Horná 51, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 595/2015 a jeho rozsudkom z 9. novembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] odmieta ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. februára 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2

ústavy postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 595/2015 a jeho rozsudkom z 9. novembra 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 2. februára 2017.

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 17 C 68/2009-310 z 18. júna 2015 na základe žaloby [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobcovia“) proti sťažovateľom ako žalovaným bolo určené, že konkrétne označené nehnuteľnosti ležiace v kat. území [REDAKOVANÉ] patria do dedičstva po neb. [REDAKOVANÉ]. Rozsudkom krajského súdu č. k. 15 Co 595/2015-351 z 9. novembra 2016 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Rozsudok bol podľa rukou písanej poznámky doručený právnomu zástupcovi sťažovateľov 15. decembra 2016.

Podľa názoru sťažovateľov rozsudok krajského súdu je v rozpore s označenými článkami ústavy.

Sťažovatelia už v odvolaní poukázali na odlišnú ochranu vlastníckeho práva poskytnutú v iných veciach súdmi za skutkovo obdobných okolností. Podľa sťažovateľov krajský súd svoj rozsudok dostatočne nezdôvodnil, v dôsledku čoho je arbitrárny a nedostatočne odôvodnený.

Okresný súd poukázal na to, že otázku platnosti kúpnej zmluvy z 9. marca 2004 riešil už v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 43/2006, pričom z rozsudku z 12. novembra 2008 jednoznačne vyplynulo, že kúpna zmluva je v celom rozsahu neplatná. Následne okresný súd poukázal na ustanovenie § 159 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a zaujal názor, že účinky právoplatného rozhodnutia sa vzťahujú na účastníkov konania, v ktorom bolo vydané, jeho výrok je záväzný pre súdy a iné štátne orgány, a to aj vtedy, ak ako predbežnú otázku posudzujú právny vzťah medzi týmito účastníkmi, ktorý sa riešil právoplatným súdnym rozhodnutím. Aj v prípade riešenia predbežnej otázky je podľa okresného súdu potrebné za záväzné považovať právoplatné rozhodnutie o takejto otázke. Súd z tohto dôvodu má povinnosť neodchýliť sa od právoplatného rozsudku, v ktorom sa

riešila v inom konaní ako vec sama príslušná predbežná otázka. Pritom podľa okresného súdu záväzný nie je len výrok právoplatného rozsudku, ale aj jeho odôvodnenie.

Krajský súd sa s názorom okresného súdu stotožnil. Poukázal na ustanovenie § 230 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého ak sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova. Prekážka existencie právoplatného rozsudku o tej istej veci (*res iudicata*) bráni ako negatívna neodstrániteľná podmienka konania tomu, aby sa súd mohol v ďalšom konaní znova tou istou vecou zaoberať. Pokiaľ v skoršom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 16 C 43/2006 bola pre rozhodnutie veci ako prejudiciálna otázka riešená neplatnosť zmluvy, pričom okresný súd dospel k záveru o jej absolútnej neplatnosti, ide o riešenie prejudiciálnej otázky, ktorá má v tomto konaní určujúci význam a ktorej existencia v tomto konaní sa musela preukázať v rozhodnutí o veci prejednávanej súdom. Aj v rámci subjektívneho vymedzenia záväznosti rozhodnutia o prejudiciálnej otázke okresný súd a krajský súd musia rešpektovať prejudiciálny účinok právoplatného rozhodnutia vzhľadom na totožnosť strán konania, aj keď v opačnom postavení. Záväznosť právoplatného rozhodnutia sa v účinku prejudiciality musela prejavovať zamietnutím žaloby.

Podľa názoru sťažovateľov takéto stručné odôvodnenie vo vzťahu k výkladu a možnej aplikácii § 228 ods. 1 a § 230 CSP na daný prípad nemôže spĺňať podmienky dostatočného odôvodnenia rozsudku podľa § 220 ods. 2 CSP. Krajský súd nedal žiadnu odpoveď na to, prečo priznal záväznosť aj odôvodneniu rozsudkov v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 16 C 43/2006 v spojení s konaním vedeným krajským súdom pod sp. zn. 15 Co 57/2009, keď v ustanovení § 228 ods. 1 CSP sa výslovne ustanovuje, že záväzný je len výrok právoplatného rozsudku. Následkom takéhoto výkladu bola skutočnosť, že sa krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 595/2015 odmietol zaoberať otázkou platnosti kúpnej zmluvy z 9. marca 2014. Vychádzal z toho, že ide o neplatný právny úkon a týmto konaním sťažovateľom úplne odňal právo na súdnu ochranu.

Sťažovatelia v podanom odvolaní argumentovali aj ustanovením § 202 ods. 4 aktuálne platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého odvolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné, z čoho rovnako jednoznačne vyplýva, že právoplatným a záväzným sa stáva len výrok rozhodnutia, nie teda aj jeho odôvodnenie. Ani touto otázkou sa však krajský súd vôbec nezaoberal, hoci bola relevantná.

Ďalej sťažovatelia argumentovali v odvolaní aj ustanovením § 135 ods. 1 OSP, v ktorom sa stanovujú otázky, ktoré ako predbežné riešiť nemožno. Pritom poukázali aj na § 135 ods. 2 OSP, z ktorého vyplývajú otázky, ktoré možno posúdiť ako predbežné.

Podľa názoru sťažovateľov všeobecné súdy v tomto konaní neboli viazané skorším posúdením otázky platnosti kúpnej zmluvy z 9. marca 2004 ako otázky predbežnej v rámci odôvodnenia skorších rozsudkov okresného súdu a krajského súdu. Práve naopak, okresný súd mal a mohol posúdiť otázku platnosti tejto zmluvy nezávisle od skoršieho právoplatného rozsudku, pričom v prípade záveru o platnosti tejto kúpnej zmluvy mal žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Takéto rozhodnutie s odchýlnym posúdením platnosti zmluvy by podľa sťažovateľov bolo dôvodom pre obnovu skoršieho konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 16 C 43/2006.

Za najzávažnejšie pochybenie krajského súdu považujú sťažovatelia skutočnosť, že zaujal názor, ktorý bol v rozpore s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uverejneným pod č. R 2/1983, a to bez toho, aby takúto zmenu právneho názoru riadne odôvodnil, čím zásadným spôsobom narušil princíp právnej istoty a predvídateľnosti rozhodnutia. Sťažovatelia tvrdia, že takýto odklon krajského súdu od stanoviska najvyššieho súdu bez objektívneho a rozumného odôvodnenia zakladá arbitrárnosť a nedostatočnú odôvodnenosť tohto rozhodnutia, je porušením princípu právnej istoty a predvídateľnosti rozhodnutia, pričom v konečnom dôsledku je porušením základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľov [REDAKOVANÉ] (...) a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (...) na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR a s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a základné právo na ochranu vlastníckeho práva zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy SR postupom a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 09.11.2016, pod č. k. 15Co/595/2015 porušené bolo.

2. Ústavný súd rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 09.11.2016, pod č. k. 15Co/595/2015, zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Súčasne si uplatňujeme trovy právneho zastupovania pre prípad úspechu, ktoré žiadame uhradiť nášmu právnenému zástupcovi.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za neprípustnú.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Sťažovatelia namietajú inter alia, že krajský súd svojím odmietnutím zaoberať sa otázkou platnosti kúpnej zmluvy z 9. marca 2004, vychádzajúc z toho, že ide o neplatný právny úkon v zmysle odôvodnenia vysloveného v skoršom právoplatnom rozsudku, im úplne odňal právo na súdnu ochranu ich vlastníckych práv. Ďalej poukazujú na to, že sa krajský súd bez riadneho odôvodnenia odchyľil od právneho názoru vysloveného v rozhodnutí najvyššieho súdu uverejnenom pod č. R 2/1983, pričom práve toto pochybenie krajského súdu považujú za najzávažnejšie.

Vychádzajúc z uvedených sťažnostných tvrdení, podľa názoru ústavného súdu prichádzala do úvahy potenciálna prípustnosť dovolania proti rozsudku krajského súdu, a to jednak podľa § 420 písm. f), ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

Sťažnostná námietka o úplnom odňatí práva na súdnu ochranu v dôsledku odmietnutia zaoberať sa platnosťou zmluvy z 9. marca 2004 je vlastne tvrdením o tom, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil sťažovateľom, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Sťažnostná námietka odchýlenia sa krajského súdu od právneho názoru vysloveného v rozhodnutí najvyššieho súdu uverejnenom pod č. R 2/1983 zakladá potenciálnu prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Sťažovatelia totiž v podstate tvrdia, že rozhodnutie krajského súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovatelia nepodali proti rozsudku krajského súdu dovolanie. Znamená to, že nevyčerpali mimoriadny opravný prostriedok, ktorý im zákon účinne poskytoval a na použitie ktorého boli oprávnení. To vzhľadom na už uvedené zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti ako neprípustnej v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Napokon treba poznamenať, že sťažovatelia ani len netvrdili (tým menej preukazovali), že dovolanie nepodali z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2017